

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, 19.11.2004
COM(2004) 757 końcowy

**KOMUNIKAT KOMISJI
DO RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO ORAZ
KOMITETU REGIONÓW**

Wyzwania stojące przed Europejskim Społeczeństwem Informacyjnym po roku 2005

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp.....	3
2.	Wkład ICT w realizację celów Strategii Lizbońskiej	3
3.	Stałe zapotrzebowanie na polityki dotyczące społeczeństwa informacyjnego	4
4.	Zagadnienia polityki społeczeństwa informacyjnego po roku 2005	6
5.	Wnioski	11

1. WSTĘP

Na szczycie Rady Europejskiej w Lizbonie, który odbył się w marcu 2000 r., głowy państw i rządów Unii Europejskiej przyjęły strategię, znaną później jako „Strategia Lizbońska”, mającą na celu przygotowanie UE do wyzwań, które stawia nadejście nowego wieku. Cele określone w Lizbonie – większy wzrost, więcej miejsc pracy dla wykwalifikowanych pracowników oraz zwiększenie poziomu włączenia społecznego – były ambitne. Kluczową rolę w ich osiągnięciu odegrać miały Technologie Informacyjne i Komunikacyjne (ICT). Znaczenie stworzenia „Społeczeństwa Informacyjnego dla wszystkich” potwierdzono następnie podczas wiosennego szczytu Rady¹ oraz w niedawnym raporcie Koka².

W związku z powyższym, Komisja Europejska podjęła inicjatywę pod nazwą eEurope - miała ona stanowić polityczny impuls dla rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Ogólnie rzecz biorąc, inicjatywa eEurope okazała się sukcesem. Odniosła się ona bowiem do właściwych problemów w odpowiednim czasie, przyczyniając się tym samym do pobudzenia debaty na temat polityki Społeczeństwa Informacyjnego zarówno w Europie jak i poza jej granicami. Obecny Plan Działania eEurope obejmuje okres do końca roku 2005. Przeprowadzony niedawno przegląd śródkresowy potwierdził, że główne cele planu pozostaną aktualne do tego terminu.

W tym kontekście, właściwe będzie dokonanie podsumowania dotychczasowych osiągnięć, rozważenie przyszłych wyzwań, a, co za tym idzie, określenie polityk postępowania w przyszłości. Niniejszy komunikat ma na celu zainicjowanie szerokiej debaty na temat unijnej strategii Społeczeństwa Informacyjnego po roku 2005³. W komunikacie wymieniono podstawowe obszary, w których wdrożenie polityki ICT opracowanej na szczęblu unijnym może zmienić istniejący stan rzeczy.

2. WKŁAD ICT W REALIZACJĘ CELÓW STRATEGII LIZBOŃSKIEJ

ICT stanowią kluczowy element Strategii Lizbońskiej. Ich znaczenie wynika zarówno z roli, jaką odgrywają w osiąganiu ogólnych wyników ekonomicznych, jak i z korzyści wpływających z ICT dla ogółu społeczeństwa. Znaczenie ICT można podsumować w następujący sposób:

- Po pierwsze sektor sprzętu i usług ICT jest sam w sobie sektorem istotnym. Od początku lat 90-tych odnotował on wzrost z 4% PKB do obecnych 8 %, a w roku 2000 stanowił 6% zatrudnienia w UE⁴. Jest on nie tylko jednym z najbardziej innowacyjnych sektorów,

¹ „Raport Komisji na wiosenny szczyt Rady Europejskiej. Wdrażanie Strategii Lizbońskiej. Reformy dla rozszerzonej Unii”, COM(2004) 29.

² „W obliczu wyzwania. Strategia Lizbońska na rzecz wzrostu i zatrudnienia”, raport grupy wysokiego szczebla pod przewodnictwem Wima Koka z listopada 2004 r.

³ W komunikacie wykorzystano również wnioski z ostatniej Konferencji Prezydencji holenderskiej, która odbyła się w Amsterdamie, w dniach 29-30 września 2004 r., www.ICTstrategy-eu2004.nl oraz informacje przekazane przez Grupę Doradczą eEurope.

⁴ Patrz „Pomiar gospodarki informacyjnej OECD 2002”; „Perspektywy technologii informacyjnej OECD 2004”.

pochłaniając 18 procent całkowitych wydatków UE na Badania i Rozwój (B&R)⁵, ale także jednym z najbardziej produktywnych, ze średnim rocznym wskaźnikiem wzrostu produktywności wynoszącym 9 % w latach 1996-2000⁶.

- Po drugie ICT są podstawowym czynnikiem wzrostu produktywności i zwiększania poziomu konkurencyjności. Technologie informacyjne i komunikacyjne odpowiadają także za 40 % ogólnego wzrostu produktywności w UE pomiędzy rokiem 1995 i 2000⁷. Korzyści gospodarcze z ICT wynikają bezpośrednio ze wzrostu i innowacji w obrębie rynków towarów i usług ICT oraz z wykorzystania tych technologii do zwiększania wydajności przedsiębiorstw. Co więcej, ICT w coraz szerszym zakresie stają się integralną częścią wszystkich rynków przemysłowych i usługowych, czy to poprzez włączanie komponentów ICT do towarów (na przykład urządzeń klienckich, samochodów, sprzętu medycznego) czy to w drodze dołączania ich do aktualnej oferty usług (śledzenie drogi przesyłki, e-banking). Doświadczenie pokazuje, że różnicę w produktywności pomiędzy Europą i USA można w znacznym stopniu wytłumaczyć mniejszymi nakładami na ICT w Europie.
- I wreszcie, ICT wywierają stymulujący wpływ na rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz poprawę jakości życia obywateli, gdyż pozwalają oferować większą ilość, lepszej jakości usług większej liczbie ludzi. Nowe narzędzia informacyjne wpływają również na zwiększenie poziomu przejrzystości i otwartości oraz na poprawę stosunków na linii władza-obywatel. ICT są także nieocenionym narzędziem służącym zachowaniu i promowaniu różnorodności europejskiej oraz dziedzictwa kulturowego poprzez udostępnianie takich treści na szeroką skalę.

Kilka państw UE przoduje w zakresie wdrażania innowacji ICT oraz czerpania zysków z tych technologii⁸, jednak europejska średnia wykorzystania potencjału IT wymaga znacznego zwiększenia. W sytuacji, gdy Europa nie realizuje w pełni celów Strategii Lizbońskiej, niezbędne jest pełne wykorzystanie możliwości oferowanych przez ICT⁹.

3. STAŁE ZAPOTRZEBOWANIE NA POLITYKI DOTYCZĄCE SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Wykorzystanie potencjału oferowanego przez ICT wymagać będzie wdrożenia specyficznych polityk ICT w dłuższym okresie czasu, jesteśmy bowiem ciągle we wczesnej fazie rozwoju tych technologii. Promowanie szerszego zainteresowania tymi technologiami zależy od naszej zdolności znajdowania rozwiązań licznych problemów związanych z ich używaniem. Ogólnie rzecz ujmując, ICT zwiększają tempo postępu technologicznego oraz modernizacji i strukturalnego dostosowania naszych gospodarek.

⁵ IDATE Comparaison de la recherche dans les TIC dans les grands pays industriels (Raport Końcowy 08.04.02)

⁶ Obliczenia własne w oparciu o dane zebrane przez GGDC (Centrum Wzrostu i Rozwoju Groningen), przedstawione w Periodyku Gospodarczym ECFIN (Gospodarka Europejska – Periodyk Gospodarczy Komisji Europejskiej numer 208, lipiec 2004).

⁷ „Gospodarka UE: Przegląd 2003”, COM(2003) 729.

⁸ Na ogół przynajmniej trzy z krajów europejskich znajdują się w pierwszej piątce krajów ocenianych w globalnych szacunkach wyników pod względem czynników takich jak e-readiness, wskaźniki technologii informacyjnej oraz dostępu cyfrowego. Patrz na przykład: raport globalny WEF na temat IT; wskaźnik dostępu cyfrowego ITU.

⁹ „Raport Komisji na wiosenny szczyt Rady Europejskiej. Wdrażanie Strategii Lizbońskiej. Reformy dla rozszerzonej Unii”, COM(2004) 29.

- Rozwój i stosowanie ICT w praktyce przyczyniły się do osiągnięcia znacznych sukcesów, w przyszłości zaś można będzie osiągnąć jeszcze więcej. Na przykład w UE15, w lipcu 2004, około 80 % osób posiadało dostęp do stałego łącza internetowego, jednak średnio jedynie 7,7 % z nich było stałymi abonentami¹⁰. Jeśli uwzględni się równoległy wzrost w branży usług telefonii komórkowej trzeciej generacji, dostrzec można znaczny potencjał dla wzrostu w kolejnych latach. Równocześnie mogą pojawić się jednak nowe technologie destrukcyjne¹¹. Dlatego też konieczne będzie dostosowanie obecnie obowiązujących polityk do nowych okoliczności, zarówno pod względem ich treści regulacyjnej, jak i zakresu.
- Ważne wydarzenia mają miejsce również na szczeblu globalnym: światowy rynek ICT odnotowuje gwałtowny wzrost. W związku z pojawianiem się nowych graczy rynkowych, wzrasta również poziom konkurencji w obrębie sektora. Pomiedzy rokiem 1992 i 2002 wydatki na ICT w Chinach, Indiach i Brazylii znacznie wzrosły, osiągając w tym okresie średni poziom 20-35 procent rocznie¹². UE nie może pozostać w tyle za tymi krajami oraz musi właściwie zrozumieć możliwe konsekwencje wspomnianego wzrostu. Istotne jest także, aby Unia uczestniczyła w podejmowaniu decyzji odnoszących się do struktury sieci globalnych oraz do zarządzania nimi.
- Silna pozycja sektora ICT oraz udział technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce jako całości wymaga wyraźnego zaangażowania w obszarze badań i rozwoju. Rządy państw oraz Unia Europejska zachęcają przedsiębiorstwa europejskie do podejmowania prac badawczych i wspierają takie prace poprzez tworzenie korzystnych warunków naukowych, finansowych oraz warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości. Na szczeblu europejskim, ważną rolę odegrał w tym względzie Program Ramowy. Jednakże potrzeba prowadzenia prac badawczo-rozwojowych w zakresie ICT ciągle rośnie, zaś badania takie powinny być uzupełniane działaniami mającymi na celu promocję innowacji, których motorem są ICT, przewidzianymi w proponowanych uregulowaniach prawnych dotyczących innowacji i konkurencji¹³. Coraz pilniejsza staje się także potrzeba prowadzenia badań socjoekonomicznego wpływu stosowania ICT w różnych sektorach, w tym badań mających na celu wzmocnienie partnerstw wielostronnych i publiczno-prywatnych oraz poprawę koordynacji inicjatyw na szczeblu krajowym i regionalnym.
- Uregulowanie działań w obszarze ICT, w szczególności komunikacji elektronicznej, będzie miało zasadnicze znaczenie dla stworzenia środowiska sprzyjającego większym nakładom inwestycyjnym, dla wprowadzenia innowacji i nowych usług oraz obniżki cen. Nowe uregulowania prawne dotyczące komunikacji elektronicznej obowiązują od roku 2003, obecnie jednak istnieje potrzeba zagwarantowania ich pełnej i efektywnej implementacji, a także właściwego stosowania, w sytuacji, gdy technologie te przechodzą fazę gwałtownego rozwoju.
- Istnieje wiele innych kwestii normatywnych o istotnym znaczeniu dla rozwoju ICT. Obejmują one ochronę praw autorskich, zasady stosowania płatności przez telefon oraz

¹⁰ Źródło: Komitet ds. Komunikacji.

¹¹ Ostatnie opracowanie zlecone przez Prezydencję holenderską „Ponowne przemyślenie agendy w sprawie ICT” (Price Waterhouse Coopers, sierpień 2004) jako przykład technologii destrukcyjnej wymienia identyfikację na podstawie częstotliwości radiowej (RFID).

¹² Patrz „Perspektywy technologii informacyjnej OECD 2004”.

¹³ Patrz „Perspektywy finansowe 2007-2013” COM(2004) 487.

mikropłatności, ochronę prywatności oraz potrzeby organów odpowiedzialnych za egzekwowanie prawa. Niezbędne jest podjęcie wspólnych wysiłków zmierzających do identyfikacji i wdrożenia rozwiązań, które będą stanowić zabezpieczenie przed problemami natury prawnej, z którymi borykają się środowiska biznesowe i prawodawcze, przy jednoczesnym zagwarantowaniu pełnego wykorzystania potencjału ICT.

- Istnieje również potrzeba połączenia różnych inicjatyw unijnych dotyczących Społeczeństwa Informacyjnego. Gospodarka oparta na sieciach będzie mogła osiągnąć pełnię rozwoju jedynie, gdy znikną bariery sektorowe oraz zapewniona zostanie jednakowa dostępność ICT dla całego społeczeństwa. Na przykład, zainteresowanie eBusinessem można znacznie zwiększyć poprzez poprawę komunikacji pomiędzy przedsiębiorstwami a władzami zarówno w zakresie porozumiewania się, jak i przeprowadzania transakcji online.
- Uwzględniając rosnącą zależność od sieci otwartych i systemów IT, należy stwierdzić, że ich słabe punkty czy podatność na atak mogą stanowić poważne zagrożenie. Aby skutecznie przeciwdziałać zagrożeniom bezpieczeństwa oraz zapobiegać cyberprzestępczości, potrzebne jest nawiązanie ścisłej współpracy różnych sektorów rynkowych na skalę międzynarodową. Jedno z czołowych miejsc w hierarchii ważności zajmować będzie tu bezpieczeństwo internetowe wymagające działań wspierających stabilność i odporność Internetu – takich jak przygotowanie na zagrożenia, zapewnienie zgodności z procedurami awaryjnymi oraz opracowanie sposobów wykorzystania sieci i zarządzania nią.
- Same rządy są ważnymi dostawcami usług ICT i ich użytkownikami. Dlatego też, poprzez stosowanie własnych polityk odnośnie wspierania najnowocześniejszych produktów i usług oraz zwiększania swojej oferty usług online (eGovernment, eHealth, eLearning, itp.) mają one wpływ na rozpowszechnianie ICT. Z tego względu, rządy powinny wypracować całościowe podejście, niezbędne do pełnego wykorzystania potencjału ICT, w celu promowania większej skuteczności i efektywności sektora publicznego i przy jednoczesnym dostosowywaniu usług online do konkretnych potrzeb przedsiębiorstw i obywateli.
- Z biegiem czasu skuteczne wykorzystywanie ICT staje się coraz bardziej złożone. Szybko zmieniające się standardy i narzędzia oraz ich współoperatywność wymagają ciągłego, specjalistycznego nadzoru. Dlatego też, w celu efektywnego wykorzystania nowych możliwości ICT, należy zapewnić małym przedsiębiorstwom dostęp do fachowych, przystępnych cenowo i wyspecjalizowanych usług wsparcia, przystosowanych do ich specyficznych potrzeb (do wykorzystania wewnątrz firmy), jak również do rozwiązań ICT zorientowanych na klienta.

Z wyżej wymienionych względów, wszystkie kraje powinny wdrożyć spójne polityki odnoszące się do ICT. Jest to przesłanie polityczne, które Unia Europejska promuje w swoich obecnych działaniach w ramach Światowego Szczytu Społeczeństwa Informacyjnego.

4. ZAGADNIENIA POLITYKI SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO PO ROKU 2005

Coraz większe rozpowszechnienie ICT sprawia, że zakres niezbędnych zmian nie ogranicza się wyłącznie do technologii. Wykorzystywanie ICT pociąga za sobą powstawanie nowych sposobów komunikacji i interakcji między obywatelami, podmiotami gospodarczymi i

państwem, prowadząc do tworzenia nowych struktur socjoekonomicznych i sposobów rządzenia.

W oparciu o ostatnie doświadczenia z unijną polityką Społeczeństwa Informacyjnego, Komisja zidentyfikowała szereg zagadnień, które, w jej opinii, wymagają opracowania spójnej i dalekowzrocznej polityki Europejskiego Społeczeństwa Informacyjnego po roku 2005¹⁴.

4.1. Treści i usługi

Duża liczba użytkowników posiada obecnie dostęp do infrastruktury i usług pozwalających na dostarczanie wszelkiego rodzaju treści cyfrowych. Co za tym idzie, istnieją też wielkie możliwości rynkowe w zakresie tworzenia atrakcyjnych treści i usług, z korzyścią zarówno dla użytkownika, jak i dla gospodarki. Jednakże postęp na tym obszarze jest wolny.

Treści audiowizualne i multimedialne stanowią podstawę sukcesu nowych technologii jako takich, w szczególności zaś szerokopasmowego dostępu do Internetu. Dlatego też istotne jest, aby Unia Europejska odgrywała w tym zakresie proaktywną rolę – wspierając dostawców treści oraz promując tworzenie usług innowacyjnych. Rozwój nowych usług i treści hamowany jest jednak przez wiele czynników: przeszkody natury prawnej, takie jak niepewność odnośnie stosowania przepisów regulujących usługi finansowe do płatności przez telefon komórkowy, czy rozwój i akceptowalność systemów pozwalających na legalne wykorzystanie treści zgodnej z obowiązującymi prawami własności intelektualnej. Inne przeszkody powiązane są z rynkiem – zaliczają się do nich trudności z wdrożeniem systemów, czy problemy ze współoperatywnością, brak rozwiązań przyjaznych dla użytkownika lub problemy z dostępnością, a także sytuacje, w których nowe usługi konkurują z już istniejącymi. Inne problemy dotyczą kwestii dominacji na rynku. Zwiększenie rynku dla nowych usług i treści zależeć będzie od zdolności znalezienia adekwatnych rozwiązań dla licznych, wymienionych tu problemów, które dotyczą tak sektora prywatnego, jak i publicznego.

4.2. eInclusion i obywatelstwo

Polityki określane mianem „eInclusion” mają na celu zapewnienie równego dostępu do usług ICT i ich jednakowej dostępności dla wszystkich, po przystępnej cenie. Znaczenie tych polityk wzrasta wraz ze wzrostem upowszechnienia ICT w społeczeństwie. Pojęcie obywatelstwa oznacza uczestnictwo wszystkich osób w życiu społecznym, co w chwili obecnej wiąże się z nowymi wyzwaniami wynikającymi z rosnącego poziomu wykorzystania ICT w życiu codziennym. Nowe, skomplikowane technologie przyczyniają się do powstania zagrożenia, że pewne grupy społeczne nie będą potrafiły z nich skorzystać. Działania w ramach eInclusion powinny być prowadzone na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

Alfabetyzm cyfrowy oznacza zapewnienie, że obywatele posiadają niezbędne i konieczne umiejętności pozwalające na pełne i skuteczne wykorzystanie ICT. Polityki eInclusion powinny zapewnić powszechną znajomość technologii cyfrowych dla wszystkich członków społeczeństwa. Powinny one zagwarantować obywatelom technologie nieskomplikowane w obsłudze oraz dostarczyć treści i usługi pozwalające zapobiec dalszemu pogłębianiu nierówności w zakresie znajomości technologii cyfrowych. Wyzwanie to nabiera

¹⁴ „Przegląd śródkresowy eEurope” COM(2004) 108 oraz „Plan Działania eEurope 2005: Aktualizacja”, COM(2004) 380.

szczególnego znaczenia, jeśli uwzględni się zmiany społeczne, które nastąpią w najbliższych latach na terytorium UE: prognozy przewidują, że w roku 2020 w niektórych Państwach Członkowskich osoby powyżej 65 roku życia będą stanowić blisko 40 % ogółu populacji¹⁵.

Polityki te są absolutnie konieczne, jednak ich wdrożenie jest złożone. Wymagają one również znacznego wysiłku badawczego, którego nie będą mogły podjąć wyłącznie instytucje sektora prywatnego. Sektor publiczny może więc dostarczyć istotnego bodźca do działań mających na celu poszukiwanie rozwiązań powyższych problemów. Unia Europejska, poprzez Program Ramowy, sprzyja wysiłkom badawczym w tym obszarze i wspiera je. Zapobieganie tworzeniu nowych podziałów w zakresie umiejętności posługiwania się technologiami cyfrowymi staje się tym pilniejsze, jeśli uwzględni się rosnący poziom różnorodności kulturowej, w tym różnorodności na szczeblu lokalnym.

4.3. Usługi publiczne

Wykorzystanie ICT w tym obszarze ma na celu poprawę jakości dostarczanych usług oraz zwiększenie poziomu demokracji i przejrzystości. W chwili obecnej istnieją wyjątkowo sprzyjające warunki polityczne do przeprowadzenia reformy sektora publicznego mającej na celu zwiększenie skuteczności i efektywności jego działania. Motywację stanowi tu potrzeba sprostania głównym wyzwaniom natury społecznej, takim jak starzenie się społeczeństw i imigracja, przy jednoczesnym zachowaniu kontroli nad poziomem wydatków publicznych, szczególnie w sektorze usług zdrowotnych i socjalnych, oraz poprawie ogólnego poziomu jakości.

W omawianym obszarze istnieje kilka wyzwań natury politycznej. Po pierwsze, poziom inwestycji w ICT jest niewystarczający. Jak wskazano poniżej, nakładom inwestycyjnym w tej dziedzinie musi towarzyszyć reorganizacja, która często może być trudna do przeprowadzenia. Po drugie, istnieją problemy związane m.in. z brakiem współoperatywności wielu usług, zróżnicowaniem w zakresie prawa administracyjnego i praktyki prawnej w poszczególnych krajach, kwestiami zarządzania tożsamością, a czasem także z niedostatecznym poziomem niezawodności i bezpieczeństwa dostępnych sieci. Co więcej, wprowadzenie ulepszeń w tym obszarze ma szczególne znaczenie dla MiŚP, gdyż to one właśnie są w sposób nieproporcjonalny obciążone obowiązkami administracyjnymi. Podmioty gospodarcze, szczególnie małe firmy muszą mieć możliwość dokonywania maksymalnej liczby czynności przez Internet - konieczne jest w związku z tym udostępnienie możliwości składania dokumentów z autoryzowanym podpisem elektronicznym. Zadaniem o charakterze priorytetowym pozostaje zapewnienie transgraniczności usług publicznych¹⁶. Przykładami usług paneuropejskich o kluczowym znaczeniu wymagających uregulowania mogą być czynności związane z rejestracją firmy oraz kwestia maksymalnego ułatwienia mobilności obywateli.

4.4. Umiejętności i praca

Analiza skutków wykorzystywania ICT pokazuje, że najlepsze wyniki osiąga się poprzez połączenie reorganizacji procesów i nakładów finansowych w związku z umiejętnościami w zakresie ICT. Wymaga to położenia większego nacisku na moduł ICT w procesie nauczania i szkolenia, w taki sposób, aby zademonstrować wpływ ICT na praktyczne aspekty pracy. W

¹⁵ Patrz IPTS/ESTO „eHealth w kontekście starzejącego się społeczeństwa europejskiego. Badanie perspektywne”, raport końcowy, kwiecień 2004 r.

¹⁶ Jak nadmieniono w programach o zasięgu transeuropejskim, takich jak eTen czy IDABC.

konsekwencji, niezbędne jest dostosowanie aktualnych praktyk, w taki sposób, aby zapewnić maksymalną korzyść z technologii dla ich użytkownika. Istnieje również konieczność udostępnienia umiejętności ICT wszystkim obywatelom - jest to prawdopodobnie największe z wyzwań w ramach tej polityki.

Jednocześnie, same ICT pomagają w zdobywaniu i aktualizacji umiejętności. Dzięki technologiom informacji i komunikacji, proces ten staje się bardziej ekonomiczny, bardziej niezależny od konkretnego miejsca i czasu oraz łatwiej adaptowalny do indywidualnych potrzeb.

Znaczenie problemu zatrudnienia w Europie odzwierciedlone jest w dyskusji na temat różnicy produktywności pomiędzy Europą a Stanami Zjednoczonymi. Kluczową kwestią w tym zakresie jest wdrożenie ICT w miejscu pracy w sposób, który wpłynie na zwiększenie efektywności, poprawi jakość pracy oraz pozwoli na stworzenie miejsc pracy dla wykwalifikowanych pracowników, częścią agendy lizbońskiej jest bowiem zwiększenie zatrudnienia. ICT mogą przyczynić się do osiągnięcia tego celu w drodze zwiększenia dostępności zatrudnienia, na przykład dla osób pracujących w niepełnym wymiarze godzin i osób pracujących w domu, również przez odsunięcie w czasie momentu przejścia na emeryturę.

Jednocześnie niezbędne jest, aby Unia Europejska zareagowała na coraz większą globalną presję konkurencyjną, poprzez wyjaśnienie strategicznych konsekwencji poszukiwania źródeł zaopatrzenia na całym świecie oraz skoncentrowanie się na wypracowaniu właściwej pozycji na rynku globalnym w przyszłości. Wymaga to stworzenia zaawansowanej bazy badawczo-rozwojowej oraz zapewnienia licznej i wykwalifikowanej kadry specjalistów w dziedzinie najnowszych technologii ICT. Polityki publiczne muszą obejmować swoim zakresem wszystkie powyższe aspekty. Działaniom tym powinno towarzyszyć prowadzenie badań naukowych mających na celu opracowanie odpowiednich usług i aplikacji oraz wdrożenie właściwych rozwiązań technicznych.

4.5. ICT jako sektor przemysłu o kluczowym znaczeniu

Przemysł ICT jest głównym samodzielnym sektorem gospodarki, obejmującym rynek informatyczny, rynek komunikacji elektronicznej oraz rynek audiowizualny. Przez długi czas Unia uznawała sektor ITC za sektor o kluczowym znaczeniu, którego rozwój należy wspierać. Spektakularny wzrost innych rynków, odnotowany ostatnio szczególnie w Azji i Ameryce Łacińskiej sprawił, że produkcja, badania oraz działania standaryzacyjne przenoszą się w tamte regiony.

Z tego względu, istnieje pilna potrzeba, aby uczynić z Europy miejsce bardziej atrakcyjne dla inwestorów oraz stworzyć na jej terenie miejsca pracy wysokiej jakości. Głównym zamysłem polityki przemysłowej WE jest stworzenie środowiska sprzyjającego rozwojowi konkurencji, opartego o możliwie jak najbardziej przejrzyste i proste zasady¹⁷. W roku 2005 Komisja dokona analizy konkurencyjności sektora i przedstawi propozycję odpowiednich środków politycznych. Warto wspomnieć również o kluczowym znaczeniu badań naukowych w obszarze ICT. Działania podejmowane w ramach B&R stanowią główny czynnik

¹⁷ W tym celu Komisja analizuje obecnie polityki w sektorze ICT na szczeblu krajowym i regionalnym z zamiarem zainicjowania debaty stron zainteresowanych wysokiego szczebla z Państwami Członkowskimi i przedstawicielami przemysłu; patrz też „Wspieranie zmian strukturalnych: polityka przemysłowa w powiększonej Europie” COM(2004) 274.

warunkujący wkład ICT we wspieranie ogólnego wzrostu produktywności. Komisja przedstawiła już wytyczne odnośnie przyszłej polityki unijnej ukierunkowanej na wspieranie badań naukowych¹⁸.

4.6. Współoperatywność

Z uwagi na fakt, że zwiększyła się dostępność aplikacji opartych o ICT, powstaje coraz pilniejsza potrzeba ich wzajemnego dostosowania: np. konwergencji sieci stacjonarnych i bezprzewodowych oraz dostawy usług telekomunikacyjnych i audiowizualnych. Współoperatywność rozumiana jest w różny sposób: dla operatorów sieci oznacza ona możliwość połączenia z innymi sieciami, dla dostawców treści i usług oznacza ona możliwość dostarczania usługi za pośrednictwem jakiegokolwiek odpowiedniej platformy. Dla konsumentów, z kolei, oznacza ona możliwość zakupu urządzenia oraz jego wykorzystania w celu uzyskania dostępu do usług oraz możliwości pobierania treści z różnych źródeł.

Ogólnie rzecz ujmując, opracowaniem i wyborem współoperatywności i standardów jej dotyczących zajmują się operatorzy rynkowi. Oczekuje się, że działania podejmowane przez europejskie organizacje do spraw standaryzacji: CEN, CENELEC oraz ETSI w ramach planu eEurope 2002 i 2005 będą kontynuowane odnośnie nowych priorytetów. Co więcej, rządy muszą z uwagą śledzić postępy czynione na tym obszarze. W pewnych okolicznościach, mogą one uznać za konieczne udzielenie wsparcia zainteresowanym stronom w poszukiwaniu wspólnych rozwiązań. W przypadku obszarów o szczególnym znaczeniu dla polityki publicznej, konieczne może być zastosowanie otwartych standardów.

4.7. Zaufanie i niezawodność

Korzystanie z Internetu staje się powoli nieodzowną częścią życia codziennego obywateli. Aby wykorzystanie tego medium stało się jeszcze bardziej powszechne, musi ono być przede wszystkim godne zaufania użytkowników. Bezpieczeństwo, ochrona prywatności i własności oraz sprawne ogólne zarządzanie sektorem stanowią nieodzowne elementy budowania zaufania obywateli w Społeczeństwie Informacyjnym. Jest to szczególnie istotne w aspekcie obaw klientów odnośnie utraty prywatności, nieuczciwych lub niezgodnych z prawem praktyk handlowych, napływu niezamawianych informacji, treści nielegalnych lub szkodliwych oraz kwestii ochrony nieletnich. W chwili obecnej wdrażane są różnorodne środki mające na celu stworzenie z Internetu medium godnego zaufania, są to m.in. prace zmierzające do zwiększenia bezpieczeństwa korzystania z sieci przez dzieci, opracowywanie systemów zarządzania ryzykiem i kontroli pojedynczych incydentów oraz działania antyspamowe. Inny aspekt problemu odnosi się do niezawodności systemów i sieci. Współczesne rozwiązania infrastrukturalne stosowane np. w bankowości, finansach, opiece zdrowotnej, energetyce, transporcie i innych, są w znacznym stopniu zależne od ICT i wzajemnie powiązane, tak więc jakiegokolwiek awarie mogą mieć daleko idące konsekwencje.

Jednocześnie coraz bardziej zyskuje na znaczeniu kwestia ochrony prywatności i danych, z uwagi na fakt relatywnie łatwego dostępu do wszechstronnych informacji na temat osób fizycznych i własności intelektualnej.

¹⁸ Patrz „Nauka i technologia – kluczowe dziedziny dla przyszłości Europy. Kierunki polityki wspierania badań naukowych w Unii Europejskiej” COM(2004) 353.

4.8. Wykorzystanie ICT w biznesie

Efektywne wykorzystywanie ICT przez firmy uznawane jest za jeden z czynników sukcesu warunkujących zwiększenie konkurencyjności gospodarki europejskiej. Jednak skuteczne zaadaptowanie nowych procesów biznesowych oraz przyjęcie nowych modeli biznesu w celu pełnego wykorzystania potencjału ICT pozostaje wyzwaniem, szczególnie dla milionów europejskich MiŚP. Niższy poziom i wolniejszy przyrost nakładów inwestycyjnych w sektorze ICT w Europie jest wyraźnym wskaźnikiem makroekonomicznym, że Europa nie inwestuje w poprawę produktywności ICT na równi ze Stanami Zjednoczonymi. Ponadto, na poziom wydajności ICT w Europie wpływa fakt, że znaczna część MiŚP, pozostaje w tyle za dużymi podmiotami, nie tylko pod względem rozlokowania infrastruktury ICT, ale również pod względem poziomu zaawansowania w wykorzystywaniu technologii informacji i komunikacji.

5. WNIOSKI

Niniejszy komunikat jest dokumentem, którego celem jest argumentacja na rzecz wykorzystywania technologii informacyjnych i komunikacyjnych na szerszą skalę, przemawiającym za stałym nadzorem strategii postępowania w kwestiach związanych z ICT. W komunikacie przedstawiono również pewne kluczowe wyzwania w zakresie polityki stojące przed UE w związku ze zbliżaniem się ostatniej pięciolatki obowiązywania Agendy Lizbońskiej. W przyszłych działaniach niezbędne będzie wykorzystanie dotychczasowego, bogatego doświadczenia w zakresie unijnej polityki Społeczeństwa Informacyjnego. Należy wyraźnie podkreślić szerokie pozytywne oddziaływanie ICT, a mówiąc ogólniej, Społeczeństwa Informacyjnego. Pozwoli to rozwiązać obawę przed nowymi technologiami oraz niepokoje w związku z problemem nierówności społecznej w zakresie dostępu do technologii cyfrowych. Z punktu widzenia gospodarki, głównym problemem jest nie tylko wdrożenie ICT na szerszą skalę, ale także zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności inwestycji w tym sektorze oraz wykorzystanie przeszłych doświadczeń w celu powszechniejszego oddziaływania korzyści związanych z tymi technologiami.

Niniejszy komunikat jest pierwszym krokiem w procesie refleksji nad nową wizją Społeczeństwa Informacyjnego, która zostanie urzeczywistniona na początku roku 2006. W ciągu nadchodzącego roku, Komisja przeprowadzi konsultacje z zainteresowanymi stronami, włącznie z Parlamentem Europejskim, Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, jak i z Grupą Doradczą ds. eEurope oraz przedstawi nową agendę polityczną w rozpatrywanym obszarze.

Komisja zachęca Państwa Członkowskie do wzięcia aktywnego udziału w opracowywaniu nowej polityki Społeczeństwa Informacyjnego na nadchodzące lata oraz do podejmowania działań w obszarach omówionych w niniejszym dokumencie.